

TRGOVAČKI SUD, Seine

Presuda od 12.VI 1962.

Sté Vezia i Cie c/a Sté Primateria

Kupoprodaja FOB - Kupac mora snositi štetne posljedice ako ne udovolji svojoj obvezi da stavi brod na raspolaganje za ukrcaj - Ne radi se o višoj sili koja priječi kupca da stavi brod na raspolaganje, ako to nije učinio jer mu je ukrcaj bio otežan, a tom otežanju prodavalac nije ništa pridonio - Povećane troškove nastale radi otežanog ukrcaja mora snositi kupac

Stranke su sklopile FOB ugovor o kupoprodaji arašida. Kupac nije preuzeo čitavu količinu ugovorene robe, pa je prodavalac, nakon što je bezuspješno pozvao kupca na preuzimanje, robu drugom prodao. On tereti kupca za naknadu štete. Kupac se opire tužbenom zahtjevu i traži od suda da ugovor proglašiti razriješenim radi više sile.

Sud nije prihvatio kupčevo stajalište.

Prema uvjetima FOB kupoprodaje, kupac je, među ostalim, dužan u ugovorenom roku staviti prodavaocu brod na raspolaganje za ukrcaj prodane robe. U konkretnom slučaju kupac nije dokazao da mu je bilo nemoguće udovoljiti ovoj obvezi radi više sile. Iz rezultata postupka proizlazi da je ukrcaj tereta bio samo otežan, a ne i nemoguć. Kupac je mogao, unatoč novo nastalim okolnostima, ukrcati robu, samo je morao platiti višu cijenu ukrcaja. Ovi troškovi padaju na njega, jer je on dužan, prema FOB ugovoru, snositi sve povećane troškove ukrcaja. Prodavalac, koji nije ničim pridonio okolnostima koje su otežavale ukrcaj, ne mora snositi štetne posljedice propusta kupčevih dužnosti.

/DMF, 1963, str.604/

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Seine

presuda od 5.II 1963.

Sté Wm. H.Muller Cie c/a Cie
d'assurances La Neufchateloise

Prijevoz stvari morem - Ne radi se o komercijalnoj grešci ako je teret oštećen drugom, blizu njega složenom robom, a to oštećenje je posljedica nevremena koje je imalo karakter više sile

Brodar je preuzeo na prijevoz prešanu grivu u balama. Kad je roba, nakon prekrcaja, stigla u Paris utvrđeno je da su neke bale toliko oštećene da se moraju sma-

trati potpuno propalim. Vještak je utvrdio da su bale, tokom prijevoza morem, bile smočene vinom, i da su primile miris koji ih čini neupotrebljivim.

Osiguratelji su nadoknadili štetu, i stupajući nanjeste osiguranika, tuže prvog i drugog vozača.

Sud je bez daljnijega oslobodio kopnenog vozača, jer je utvrdio da je on primio robu u oštećenom stanju. Međutim isto je tako oslobodio i pomorskog vozača, i to iz slijedećih razloga:

Prema izvještaju zapovjednika broda proizlazi da je brod tokom putovanja prošao kroz oluju. Oluja je bila takve jačine da je imala sve karakteristike više sile. Naime, događaj je bio nepredvidiv i neotkloniv, i to obzirom na činjenicu da se radilo o malom brodu. Tužitelj smatra da se u ovom slučaju radilo o komercijalnoj, a ne o nautičkoj djelatnosti, i to zbog toga što je vino bilo snješteno blizu bala grive. Sud stoji na stajalištu da se ne radi o komercijalnoj grešci, već o višoj sili za koju brodar ne odgovara.

/DMF, 1963, str.617/

B.J.

Bilješka.- U komentaru gornjoj presudi navedeno je da sud nije detaljnije obrazložio svoje stajalište da se ne radi o komercijalnoj grešci. Mislimo da se upravo o takvoj grešci i radi. Po svojoj prilici je tačno što tvrdi sud, naime da se vino prelilo zbog nevremena koje je bilo tolike jačine da se šteta nije mogla otkloniti. Međutim unatoč tome nema elemenata više sile. Ni sam zapovjednik ne tvrdi da je oluja bila takva da je objektivno imala karakteristike više sile, nego samo u odnosu na brod koji je bio manjih dimenzija. Upravo je ova okolnost po našem mišljenju bitna. Zapovjednik je, naime, morao pretpostaviti da će brod na putovanju naići na takvo navrijeme koje će, iako normalno, za njegov brod imati karakteristike više sile, ako ne bude u stanju izbjeći štetu. Ovo se naročito odnosi na štetu o kojoj se radi u gornjoj presudi. Zapovjednik nije snio snjestiti bale grive blizu vina. Kad je to učinio, pogriješio je u okviru svoje komercijalne djelatnosti. Ni eventualni dokaz da drukčije nije mogao snjestiti teret, ne bi, po našem mišljenju, mogao izmijeniti ovu situaciju. Griva i vino bili su prevezeni na temelju dvaju nezavisnih prijevoznih ugovora. Korisnika prijevoza grive ne tiče se koje je druge ugovore brodar sklopio za isto putovanje. Naročito ga se ne tiče ako je takvim ugovorima ugrožen njegov teret. Kad je brodar, svjestan gore navedene opasnosti, sklopio i druge ugovore, mora sam snositi štetne posljedice koje iz toga proizlaze za oštećeni teret. Korisnik tereta ima pravo zahtijevati da se njegov teret složi

u skladištu tako da bude osiguran od ovakvih i sličnih opasnosti koje mogu proisteći iz drugog ukrcanog tereta.

B.J.

KASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 28.VII 1962.

S.p.a. Henry Coe i Clerici c/a S.p.a.,
Anglo Elementar, Tirrenia S.p.a. Di
Navigazione c/a I.M.A.R.

Prijevoz stvari morem - Prekrcaj tereta - Kod prosudjivanja da li se radi o jednom pravnom poslu, ili o dva nezavisna prijevozna ugovora, treba uzeti u obzir volju stranaka - Klausula u teretnici, koja brodaru dopušta prekrcaj, ne znači da se uvijek radi o dva posla, pa ni u slučaju da brodar prema toj klauzuli ograničava svoju odgovornost za prvi prijevoz - Ako proizlazi iz volje stranaka da su sklopile jedinstveni posao, brodar, unatoč navedenoj klauzuli, odgovara za cijeli put - Osigurateljeva isprava, kojom se utvrđuje šteta na teretu, može poslužiti kao dokaz i protiv brodara, ako je brodar bio obaviješten da će se teret pregledati i ako je šteta dokazana i s drugim dokaznim sredstvima - Ugovor o ukrcanju i iskrcanju po svojoj pravnoj prirodi je ugovor o uslugama, pa i kada se teret uskladištava na maone da bi bio prekrčan na drugi brod - Ako je brodar predao teret na uskladištenje zato što se primalac nije na vrijeme prijavio, radi se o ugovoru o depozitu u korist treće osobe

Stranke su sklopile ugovor o prijevozu kave iz Paranague u Trst. U teretnici je bilo navedeno da brodar može prekrcati teret, i da za štetu odgovara samo za svoj sektor puta. Budući da linijski brod, koji je preuzeo teret u Paranague, nije išao u Trst, kava je bila prekrcana na drugi brod u Genovi i odatle upućena u Trst. Prije prekrcanja bila je smještena u maone stivadora. Ugovor o drugom prijevozu sklopio je agent prvog brodara ali u funkciji špeditora, tj. u svoje ime, a za tuđji račun.

U sporu za naknadu štete učestvovali su agent prvog vozara, drugi vozar i stivador koji je prekrcao teret u Genovi. Spor je rješavao apelacioni sud, koji je prvog vozara učinio odgovornim za naknadu štete. Kasacioni sud je potvrdio tu presudu.

Jedno od glavnih pitanja za rješenje ovog spora bilo je i to da li se radi o jedinstvenom prijevozu, ili o dva samostalna prijevozna posla, i to jedan na relaciji Paranague-Genova, a drugi Genova-Trst. Apelacioni sud smatra da se radi o jedinstvenom poslu, a to stajalište potvrdila je i kasacija. Agent navodi, u korist stajališta da